

ΓΕΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

~ Αρχείο 33.2

Αθήνα 15/7/1983

ΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟ-
ΓΡΑΦΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΟΝΟΓΡΑΦΗΘΕΙΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΑΣΕΙΣ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ.

15-7-1983

ΕΜΠΑΡΓΚΟ: Ώρα: 18.00'

Ο Πρωθυπουργός κ.Ανδρέας Γ.Παπανδρέου, αμέσως μετά το τέλος της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου, συναντήθηκε στην αίθουσα της Γερουσίας της Βουλής με τους Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους, στους οποίους έκανε την ακόλουθη δήλωση:

"Ακριβώς μετά τα μεσάνυχτα, δηλαδή την 15 Ιουλίου, μονογραφήθηκε η συμφωνία για τις βάσεις μεταξύ της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Σήμερα το πρωί συνεδρίασε το ΚΥΣΕΑ, παρουσία επίσης των αρχηγών των Ενόπλων Δυνάμεων, για την ενημέρωσή του και ακολούθως έγινε η σχετική ανακοίνωση στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Σήμερα το μεσημέρι θα ενημερώσω τους αρχηγούς των δύο κομμάτων στη Βουλή και θα ενημερωθούν και οι άλλοι επικεφαλής κομμάτων από τον κ.Καψή.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενημερώθηκε χθες αργά το βράδυ, δηλαδή τις πρώτες πρωϊνές ώρες.

Πρέπει να πω ότι αισθάνομαι ιδιαίτερη υπερηφάνεια για το γεγονός ότι μια συμφωνία αμυντικής συνεργασίας μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ελλάδας εκφράζει για πρώτη φορά την ισοτιμία της χώρας μας και αποτελεί δείγμα, ότι έχει κατακτηθεί σε μεγάλο βαθμό η εθνική μας ανεξαρτησία.

Αισθάνομαι βέβαια την ανάγκη να επικοινωνήσω αυτή την ώρα με τον ελληνικό λαό για να τον πληροφορήσω, ότι σήμερα το πρωί μεταξύ των κυβερνήσεων της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολιτειών μονογραφήθηκε η νέα συμφωνία για τις αμερικανικές βάσεις στην Ελλάδα και η οικονομική συνεργασία των δύο χωρών.

Με την υπογραφή της συμφωνίας αυτής, εκπληρώνονται βασικοί προγραμματικοί στόχοι της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Τηρούμε δηλαδή το συμβόλαιο τιμής με τον ελληνικό λαό. Εξυπηρετούνται -πιστεύουμε- ταυτόχρονα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο κρίσιμα εθνικά μας συμφέροντα.

Τα πλήρη κείμενα της συμφωνίας θα δοθούν στη δημοσιότητα μόνο μετά την επίσημη διατύπωσή τους στις δύο γλώσσες -ελληνικά και αγγλικά- και την υπογραφή της συμφωνίας. Άρα μέχρι τη στιγμή εκείνη που θα δοθούν τα κείμενα στη δημοσιότητα, πιστεύω μεταξύ 10 και 15 ημερών περίπου, για να επικυρωθούν οι μεταφράσεις, δεν θα είναι δυνατόν να έχουμε ούτε "στρογγυλές τράπεζες", ούτε συνεντεύξεις Τύπου. Από την ώρα που θα δοθούν οι συμφωνίες προς τα έξω -πιστεύω, όπως είπα, σε 15 μέρες το αργότερο- θα πάρξουν και συνεντεύξεις Τύπου και "στρογγυλές τράπεζες" -το καλοκαίρι-, περιμένοντας την σύγκλιση της ολομέλειας της Βουλής, οπότε μέσα στον Οκτώβρη θα έρθει το θέμα προς ψήφιση και επικύρωση από τη Βουλή των Ελλήνων.

Η συμφωνία η οποία υπεγράφει μεταξύ των δύο χωρών, είναι κυριολεκτικά μοναδική. Δεν υπάρχει καμμία άλλη περίπτωση ανάλογης συμφωνίας και, αν θέλετε, πραγματικά αποτελεί ένα σημαντικό ιστορικό προηγούμενο. Πριν απ' όλα θέλω να τονίσω, ότι η συμφωνία που μονογραφήσαμε είναι πενταετούς διάρκειας και θα τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο μέχρι την 30η Δεκεμβρίου του 1983. Αυτό, για να υπάρξει επίσημη επικύρωση από την Βουλή των Ελλήνων και για να τερματισθούν οι αντίστοιχες διαδικασίες στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό σημαίνει, ότι η συμφωνία εκπνέει στις 30 Δεκεμβρίου 1988 το αργότερο. Έχει δηλαδή καταληκτική ημερομηνία, χρονοδιάγραμμα απομάκρυνσης των βάσεων και όχι παραμονής τους. Αυτός ήταν και ο κυρίαρχικός στόχος των διαπραγματεύσεών μας για τη σύναψη συμφωνίας και βασικός αντικειμενικός σκοπός της Κυβέρνησής μας. Προσθέτω, ότι μετά τη λήξη της περιόδου αυτής της πενταετίας, αρχίζει η αποψίλωση, η απομάκρυνση των βάσεων από την Ελλάδα, η οποία δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από 17 μήνες.

Επίσης, θα ήθελα να τονίσω, ότι δεν υπάρχει μυστικό πρωτόκολλο σ' όλη τη συμφωνία. Και τα παραρτήματα που αφορούν τη λειτουργία των βάσεων, των συγκεκριμένων βάσεων Ελληνικού, Νέας Μάικρης κλπ. και αυτά θα δοθούν στη δημοσιότητα.

Θέλω να τονίσω ότι η συμφωνία αυτή αποσυνδέθηκε τελείως από την αντίληψη ότι οι βάσεις εξυπηρετούν τα συμφέροντα του NATO, ότι είναι δηλαδή νατοϊκές βάσεις, καθώς και ότι εξυπηρετούν τα αμοιβαία αμυντικά συμφέροντα των δύο χωρών. Η πρακτική σημασία της αποσύνδεσής τους, της αποσύνδεσής τους από το NATO κατά κύριο λόγο, είναι ότι είναι πια δυνατή για μας η καταγγελία της σύμβασης, ενώ με το προηγούμενο καθεστώς του 1953 δεν είχαμε δικαίωμα τερματισμού διότι η διάρκειά της ταυτιζόταν απόλυτα με τη διάρκεια του NATO. Το τονίζω αυτό γιατί είναι μια πάρα πολύ σημαντική υπόθεση. Ακόμη η αντίληψη ότι οι βάσεις εξυπηρετούσαν τους σκοπούς του NATO, αποδυνάμωνε τις οικονομικές διεκδικήσεις της χώρας μας σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της εθνικής μας άμυνας και δεν υπήρχε άμεση σύνδεση βάσεων και αμυντικής βοήθειας. Η βοήθεια ήταν ανεξάρτητη από τις βάσεις. Χρησιμοποιώ τον όρο βοήθεια - είναι όρος που όλοι έχουν συνηθίσει να χρησιμοποιούν, αλλά όπως έχω τονίσει στο παρελθόν - τονίζω και πάλι, - ότι δεν πρόκειται περί βοήθειας. Πρόκειται περί δανεισμού. (FMS) . Είναι δανεισμός και ήταν πάντοτε δανεισμός. Υπήρχε δωρεάν στρατιωτική βοήθεια στο παρελθόν. Αυτή δεν δίδεται πλέον παρά μόνον σε χώρες κάτω ενός επιπέδου κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Με άλλο άρθρο της συμφωνίας, επιτυγχάνουμε τη δέσμευση των Αμερικανών ότι οι δραστηριότητες των βάσεων είναι μόνο για αμυντικούς σκοπούς, πράγμα που αποκλείει το ενδεχόμενο, σε περίπτωση κρίσης στη Μέση Ανατολή, για ανάληψη στρατιωτικών πρωτοβουλιών εκ μέρους των ΗΠΑ, οι βάσεις να χρησιμοποιηθούν εναντίον φιλικών χωρών και να υπονομεύσουν έτσι την εξωτερική μας πολιτική.

Επίσης, έχουμε τον έλεγχο επί τους είδους των δραστηριοτήτων των Αμερικανών που μέχρι τώρα κατόρθωναν αυθαιρέτως να πολλαπλασιάζουν τις δραστηριότητές τους καθώς και του εν γένει υλικού και εξοπλισμού τους.

Μια άλλη διάταξη είναι πράγματι μοναδική - το τονίζω αυτό - για οποιαδήποτε συμφωνία του είδους αυτού, μας δίνει το δικαίωμα ανά πάσα στιγμή να επιβάλουμε το οποιοδήποτε περιοριστικό μέτρο, να αναστείλουμε οποιαδήποτε δραστηριότητα, κατά την απόλυτη κρίση μας, σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Και εμείς είμαστε οι κριτές του πότε υπάρχει έκτακτη ελληνική ανάγκη. Είναι, πιστεύουμε, αυτό το κυριότερο άρθρο σε ό,τι αφορά την εθνική μας οντότητα και ανεξαρτη-

σία ύστερα από το άρθρο για το χρονοδιάγραμμα.

Οι διεκδικήσεις μας ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα ικανοποιούνται σε σημαντικό βαθμό. Συγκεκριμένα επιτυγχάνουμε τα εξής:

Πρώτο, για πρώτη φορά αναγνωρίζεται συμβατικά και μάλιστα μέσα σε κείμενο κύριας συμφωνίας η υποχρέωση των Αμερικανών, α) να δώσουν βοήθεια έναντι των βάσεων. Η λέξη βοήθεια, επαναλαμβάνω, σημαίνει δάνειο. β) Η βοήθεια θα είναι τέτοια, ώστε να τηρείται η ισορροπία στρατιωτικής ισχύος στην περιοχή. Η διάταξη αυτή σε περίοδο μάλιστα που χορηγείται μαζική βοήθεια προς την Τουρκία, είναι υψίστης εθνικής σημασίας.

Δεύτερο, η συμβατική υποχρέωση των Αμερικανών για τη διατήρηση της ισορροπίας στρατιωτικής δύναμης στην περιοχή μας δίνει το δικαίωμα σε μας να καταγγείλουμε τη συμφωνία, αν κατά την κρίση μας διαπιστώσουμε ότι επιχειρείται ανατροπή της ισορροπίας υπέρ της Τουρκίας.

Τρίτο, επίσης οι Αμερικανοί δεσμεύονται να τηρήσουν την προβλεπόμενη από την τροπολογία Μακγκόβερν αναλογία του 7 προς 10 και τονίζεται ότι σε εφαρμογή αυτής, μας δίδονται φέτος 500 εκατομμύρια δολάρια που είναι τα 7/10 του συνόλου της στρατιωτικής βοήθειας προς την Τουρκία. Αυτό περιλαμβάνεται σε δύο επιστολές που θα ανταλλάγουν μεταξύ των δύο κυβερνήσεων και οι οποίες, βεβαίως, και αυτές θα δοθούν στη δημοσιότητα.

Η εταιροδικία που ίσχυε με τη συμφωνία του 1956 καταργείται οριστικά και σαφώς και ισχύει καθεστώς παραπλήσιο που ισχύει για τις χώρες του NATO. Συγκεκριμένα, στον τομέα της ποινικής δικαιοδοσίας η Ελλάδα θα δικάζει χωρίς καν να εξετάζει οποιαδήποτε αίτηση των Ηνωμένων Πολιτειών, όλες τις περιπτώσεις που εκείνη, δηλαδή η Ελλάδα θεωρεί ιδιαίτερου ενδιαφέροντος γι' αυτήν. Μόνος κριτής του τί είναι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τις ελληνικές αρχές είναι η ελληνική δικαιοσύνη και η ελληνική Κυβέρνηση. Για τις άλλες περιπτώσεις που δεν εμπíπτουν στην κατηγορία των ιδιαίτερος σημαντικών, διακρίνεται το κυριαρχικό δικαίωμα, διακριτικό δικαίωμα της Ελλάδας να αποφασίζει αν θα παραιτηθεί της δικαιοδοσίας της.

Θέλω τώρα να αναφερθώ στην εκκαθάριση του παρελθόντος. Αρχικά ξεκινήσαμε για τη σύναψη ενός πολιτικού πλαισίου το οποίο θα ακολουθούσε η σύναψη μιας βασικής συμφωνίας και στη συνέχεια θα υπήρχε η σύναψη των τεχνικών και διαδικαστικών λεπτομερειών. Αντ'αυτού προχωρήσαμε σε μια πολιτική συμφωνία η οποία τίθεται αμέσως σε ισχύ. Αμέσως μετά την επικύρωσή της από τα συνταγματικά όργανα των δύο χωρών. Αυτοδικαίως καταργούνται όλες οι αντίθετες συμφωνίες. Αυτό τί σημαίνει; Σημαίνει πρώτα απ'όλα ότι καταργείται το μεγαλύτερο μέρος του μυστικού παραρτήματος της συμφωνίας του '53 ενώ το υπόλοιπο αυτής της συμφωνίας θα καταργηθεί μόλις γίνει η ενοποιημένη συμφωνία για το νομικό καθεστώς των αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων στην Ελλάδα, αυτό που λέγεται SOFA. Επίσης, καταργείται η συμφωνία του '56 για το νομικό καθεστώς των αμερικανικών δυνάμεων καθώς και μικρός αριθμός των 108 συμφωνιών και εν μέρει πολλές άλλες ^{κυρίως} διαδικαστικού χαρακτήρα. Το υπόλοιπο τμήμα του απόρρητου τμήματος του 1953 που αναφέρεται σε φορολογικές απαλλαγές, ατέλειες και άλλα προνόμια των Αμερικανών θα καταργηθεί με την ενοποιημένη συμφωνία για το νομικό καθεστώς των αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων που θα αρχίσει να συντάσσεται αμέσως μετά την υπογραφή της συμφωνίας. Από το ίδιο χρονικό σημείο, την υπογραφή της συμφωνίας θα αρχίσει και θα ολοκληρωθεί εντός ενός έτους, δηλαδή ως πούμε μέχρι τις 30 Δεκέμβρη του 1984 η εξέταση των υπόλοιπων 108 συμφωνιών για την κατάργησή τους η την αναθεώρησή τους. Εξυπακούεται επίσης ότι ταυτόχρονα αρχίζουν και τα οικονομικά ανταλλάγματα, οφελήματα εάν θέλετε, καθώς και η σύναψη μιας ειδικής συμφωνίας για βιομηχανική συνεργασία.

Θα ήθελα να προσθέσω, επειδή αναφέρθηκα στη βιομηχανική συνεργασία ότι για πρώτη φορά γίνεται μία συμφωνία στην οποία δηλώνεται από πλευράς αμερικανικής ότι θα αναληφθεί προσπάθεια, οι επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών της χώρας μας από τα τοκοχρεωλύσια των δανείων και τις άλλες εισαγωγές πολεμικού υλικού από τις Ηνωμένες Πολιτείες να εξισοροποιηθεί με αγορές πολεμικού υλικού από την Ελλάδα. Αυτό, πρέπει να τονίσω, δεν είναι δεσμευτικό για την αμερικανική κυβέρνηση, είναι όμως σαφής δηλωσή πρόθεσης. Εάν πράγματι αυτό συμβεί τότε και σ'αυτό το σημείο ^{θα} έχει κάποιο μοναδικό χαρακτήρα, κάποια μοναδικότητα η συμφωνία.

Αγαπητοί φίλοι πρέπει να σας πω ότι αισθάνομαι και εγώ και οι συνεργάτες μου, το Υπουργικό Συμβούλιο, η Κοινοβουλευτική Ομάδα, το Κίνημα ιδιαίτερη συγκίνηση για την ιστορική αυτή στιγμή που η Ελλάδα στο διεθνές

χώρα διεκδικεί να διαμορφώσει τη δικιά της πολιτική, μια πολιτική που να ανταποκρίνεται στα συμφέροντα του Έθνους και του Λαού μας. Η συμφωνία αυτή, η μονογραφή αυτής της συμφωνίας αποτελεί ιστορικό βήμα στην κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας της χώρας μας, στην καθιέρωση της αρχής ότι άσχετα από το μέγεθος και την δύναμη των χωρών η Ελλάδα είναι ισότιμο μέλος της διεθνούς κοινωνίας.

Και καλώ τον Ελληνικό Λαό να συνεχίσει τήν μάχη, να συσπειρωθεί γύρω από τον συνεχιζόμενο αγώνα της κυβέρνησής του, να χαράξει μια νέα ανεξάρτητη πορεία της χώρας στην κοινωνία των εθνών.

Ευχαριστώ.
